

Uj magyar gondok

mélyreható forrásai bontakoznak ki egyre éledőbb konturok között a kormányzat abból a gazdasági jellegű intézkedéséből, amellyel a belföldi papírgyár érdekeinek mindenekelőtt szem előtt tartásával a jóval olcsóbb külföldi nyomdaipari papir előtt az országhatárok elzárását kísérelte meg. A csőd szélén álló erdélyi és bánági nyomda- és könyvkötőipar, amelynek munkásai jelen pillanatban 60 százalékban munkanélküli állapotban vannak, ezzel olyan kegyelemdíjra kapott, amelynek következményei sehogysem érnek fel az egész Papírkartellumhoz, mert hiszen csak az általános gazdasági kirizist fogják növelni a leálló vállalatok és az általános nyomor hadseregét szaporítják az új munkanélküliek, akiket az erdélyi és a bánági nyomdavállalatok szélnek engedni lesznek kénytelenek.

Nem célunk ezuttal az újabb balkezes intézkedés gazdasági következményeit kifejteni. Sokszorosan felháborítóbb a profit utáni hajszára hivatalos támogatásában annak a kisebbségnek kulturáját fenyegető, rejtett tendenciája, vagy tudattalan balfogása. Tudomásunk van arról, hogy az új kormányárdragításnak van egy olyan ele is, amely kimondottan a kisebbség lakta s főképpen pedig a magyarság által lakott területek ipari és kereskedelmi centrumai ellen irányul. A csatolt területek városait az elmúlt év júliusában tartott papírmegállapító értekezleten úgy osztályozták, hogy a papír árát a városok földrajzi fekvése, illetőleg a külföldi importpapir szállítási költségeinek figyelembevételével — felemelték. Amíg Temesváron a Bega-átsáton olcsó szállítási lehetősége a támadást ellátotta, Arad, Nagyvárad, Szatmár már emelt papírral volt kénytelen kalkulálni.

Amint a kormány felelős a papírvám indokolatlan felemeléséért, úgy kell vállalnia annak következményeire is a felelősséget az ország polgársága és a külföldi közvéleménye előtt. Mert amint nem kétséges, hogy az új helyzet a nyomdaiparban még inkább lehetővé teszi a kisebbség lakta területeken a magyar könyvek piacra hozását, az iskoláskönyveket már silányabb papírra nem lehet nyomni, mint amilyenek egy-egy évre elkészülnek, a sajtótermékek ára pedig nem bír el egy bani emelést sem, úgy nem lehet kétséges, hogy a kormány tudja, mit cselekszik. Az egyik kezével prédául dobja oda az erdélyi és bánati nyomdaipart a hét kedvezményezett papírgyárnak, a másik kezével pedig — gazdasági alapon — újra szorít egyet a magyar kultúra, a magyar szellemi élet belföldi táplálóját, a magyar könyv- és lapkiadó-vállalatok nyakát.

Mi nem vagyunk abban az ugyancsak kedvezményezett, kellemes helyzetben, mint a bucuresti-i napisajtó, hogy akár ellragathassuk, akár vaklármá-ütéssel zajongjunk túl az érdekelt országárszék jalkiáltásait. Mi felemeljük tiltakozó szavunkat az ilyen Janus-arcú gazdaságpolitika ellen, amely gazdasági szempontból kárt okoz, kulturális és erkölcsi szempontból pedig rejtett gyilkossági kísérletekkel tör a kisebbségek szellemi életére. Egy demokratikus, külföldi összeköttetésre igényt tartó kormányzattól mindenestre, legalább is meglepő gesztus. Am veszélyes eszközökkel játszik a kormány, amidőn a munkanélküliség, az ipari csőd bajainak súlyosbbitása által tör céljai felé. El kell jönnie a késlekedő belátásnak, amely még visszarántja a szakadék szélére a kormányzat elragadt szeke- réit. Számunkra ennek sorsánál, ezerszer nagyobb értéket jelent ősi kulturánk sorsa, melyre ha nem is tartanak mások igényt, nekünk minden körülmények között drága kincsünk és féltett büszkeségünk marad. (J.)

Megszavazta a parlament a kölcsön törvényjavaslatait

A kamarai vita során Lupu, Brătianu Gheorghe és Radaceanu szociáldemokrata részesítették éles kritikában a javaslatokat — Duca szerint a kormány arra számít, hogy majd az utódját szidják a terhek miatt

A kormánynak nincsenek titkos megállapodásai!

Bucurestiből jelentik: A kamara ma délután ülést tartott. A kölcsönüggyel kapcsolatos törvényjavaslatokat vették sürgős tárgyalás alá. Fél 11-kor Pop C. István elnök nyitotta meg az ülést, majd Mironescu miniszterelnök, helyettes pénzügyminiszter letette a Ház asztalára azt a törvényjavaslatot, amely a pénzügyi tárca részére rendkívüli hitel folyósítást kéri megszavazni. Ezután a kölcsönügyi törvényjavaslataira került a sor. P. R. Ioanitu felolvasta a pénzügyi bizottság jelentését és kérte annak elfogadását, amelynek alátámasztására Mironescu ismét szólásra emelkedett és ő is az összes benyújtott kölcsönügyi törvényjavaslatok megszavazását kérte a Háztól. A parlamentnek ez a legsürgősebb teendője, — jelentette ki — majd hozzátette, hogy jó lelkiismerettel állítja, a kormány

mindent elkövetett a kölcsön minél előnyösebb feltételek mellett való megkötése érdekében.

— *Az adott körülmények között a pénzügyminiszter többet és jobbat nem érhetett el a kölcsöntárgyalások során* — szögezte le. — *Románia presztízse megerősödére került ki a tárgyalásokból.*

Kérte a kamarát, hogy igazolja szavazataival a kormányt az ország érdekében kifejtett munkásságáért. Megállapította, hogy nem akar senkit sem meggyőződéséből eltántorítani, aki úgy találja, hogy a kölcsönszerződés nem előnyös, az kövesse meggyőződését.

— *Nem áll az a vád, —* folytatta szavaival a miniszterelnök — *hogy a kölcsönüggyel kapcsolatosan titkos megállapodások vannak. A kormánynak nincs mit titkolnia, az összes szerződéseket nyitlan a Ház elé terjeszti.*

Az ország parasztsága nem kér a kölcsönből

Az első hozzászóló Lupu dr. volt, aki élesen bírálta a kölcsöntörvényjavaslatot és azt a kérdést intézte a kormányhoz, hogy miért kellett a külföldön kölcsönt hízalni, miért nem fordult a romániai bankárokhöz, akik bizonyára kedvezőbb körülmények között nyújtottak volna kölcsönt a kormánynak. Arra kérte a Ház tagjait, hogy ne könnyelműsködjének szavataikkal.

— *A parasztságon nem segít a mezőgazdasági hitelintézet felállítása sem* — beszélt tovább dr. Lupu. — *A parasztság nem kér a kölcsönből, az majd segít önmagán.*

Brătianu György volt a következő szónok, aki azt kifogásolja, hogy a kormány szűk teret ad a törvényjavaslat megfontolására és még ma keresztül akarja hajszolni azt a Házon. Kijelentette, hogy éppen az ilyen nagyfontosságú kérdéseknél kellene érvényesülni a meggyőzés eszközeinek. A feltételeket nem tartja kielégítőnek.

a kormánynak jobb időket kellett volna bevárnia a kölcsön megkötésére.

Lotar Radaceanu (szociálista) tiltakozott az ellen, hogy a kamara szerepe csak főmálissá váljék. Kijelentése szerint a szociálisták nincsenek ellene a beruházási kölcsönnek, amely enyhíti a szociális nyomort, de sajnos ez a kölcsön nem képes az inség csökkentésére és ezért pártja nevében a törvényjavaslatot nem fogadhatja el.

Radaceanu után Iorga volt a következő

Mironescu nagy védőbeszéde a javaslatok mellett

A kamarai vita délutáni ülésén Mironescu miniszterelnök válaszol a vita során elhangzott kijelentésekre és mindenekelőtt tiltakozik az ellen, mintha ő kényszerítet gyakorolt volna a képviselők szabad véleményének nyilvánítására. A vita szabad volt; mindenkinek jogában állott álláspontját kifejteni. Az, hogy arra kérte a képviselőket, hogy az ország érdekében minél rövidebbre fogják a vitát, még nem jelent klotürt. Téves az a beállítás is, mintha nem terjesztett volna valamennyi okmányt a parlament elé. A bankárok regisztereit természetesen nem áll módjában a képviselőknek bemutatni, de leszögezheti azt, hogy a külföldi bankárok biznak Románia vitalitásában és

hozzászóló, aki a törvényjavaslatot szintén nem tartja sikerült alkotásnak.

— *Rossz a kölcsönszerződés, de erről nem tehet a pénzügyminiszter, a kormány és Dinu Cesianu sem, hanem azok, akik az állam és a kölcsönnyújtók közé élkelődnek; a Kaufmann, Oszkár és társai, kiknek közvetítő haszna súlyosbítja meg a kölcsön feltételeit.*

Dr. Fischer Tivadar a zsidó parlamenti csoport nevében beszélt. Ő is megállapította, hogy a kölcsönszerződés feltételei nem előnyösek, de mindazonáltal ama reményének adott kifejezést, hogy a friss pénz megindítja a szanalást. A törvényjavaslatot elfogadta.

A zsidó képviselő után Cuza lépett az emelvényre, aki gyorsan leszögezte, hogy a törvényjavaslatot nem teszi magáévá és azt a Keresztény Liga, amint módjában lesz, anulálni fogja.

Duca hosszabb beszédben foglalkozott a törvényjavaslattal, illetőleg a kölcsönnel, melynek feltételeit ő sem tartotta kielégítőnek.

— *A Mezőgazdasági Hitelintézet a kölcsön feltételei mellett —* mondotta — *legjobb esetben 12%-os kölcsönt nyújthat a parasztságnak. A*

kormány úgy látzik, tudja, hogy távozik és úgy rendezti a dolgot, hogy majd az utódját szidják a magas terhek miatt.

Icar T. H. Florescu, aki a körje csoportosuló liberálisok nevében mondott véleményt a kölcsönről, szintén ellene szólalt fel.

ezért is folyósították a kölcsönt. Kéri a parlamentet, hogy ratifikálja a kölcsönszerződésről szóló törvényjavaslatot. Kijelentette, hogy az április 30-i opció kizárólag az utaszkodásra vonatkozik és nem a nagy állami kölcsönre, amelynek feltételeit részben az előbbieket determinálták. Téves a külföldi lapoknak az az állítása, hogy a jelenlegi kölcsön a költségvetési ür betöltésére szolgál. A most megkötött kölcsönről ismételtelen le kell szögeznie, hogy az *beruházási kölcsön*. Rossz munkát végeznek azok, akik ellentétes szinben akarják beállítani a dolgokat és akik ellenséges atmoszférát kívánnak teremteni a kölcsön körül. Megállapítja azt is, hogy a kölcsön fel-

tételei a jelenlegi világi viszonyok mellett nem mondhatók a legkedvezőtlenebbeknek. A kölcsön egy részét a Mezőgazdasági Hitelezési utján kívánja a kormány hasznosítani. A közeljövőben megalakul a nemzetközi mezőgazdasági hitelintézet, amelyet Titulescu tervei szerint szerveznek. Románia szoros kapcsolatban lesz ezzel az intézettel és valamikor a parasztok milliói fogják üdani ezt a sokat kitagadott kölcsönt, amely végre is meg fogja indítani a mezőgazdasági élet vérkeringését és

A szenátus tárgyalásos vita után ugyancsak megszavazta a javaslatot

A szenátus ülését fél öt órakor nyitotta meg Bratu elnök. Madgearu földmívelésügyi miniszter betértesztette a Kamara által már megszavazott törvényjavaslatokat és kérte a sürgősség kimondását. A szenátorok székükbe vonultak vissza és ott vitatták meg a betértesztelt javaslatokat, majd pedig az elnök a nyílt ülést újból megnyitotta. Valtoianu, Bratianu György pártja részéről szólt a kölcsönhöz és kijelentette, hogy tartani lehet attól, hogy ez a kölcsön nem termelő, hanem fogyasztási kölcsön lesz. Az egyes pontokat különben is bővebben kellene megvitatni, azonban erre a kormány nem ad időt. Antonescu Victor a liberális-párt részéről megállapította, hogy a kölcsön feltételei súlyosabbak, mint azé, amelyet 1929-ben kötöttek. Végeredményben nem lenne szabad a külföldtől minden áron pénzt fogadni el. Hiába jön deviza az országba, ha a forgalom nem növekszik. Felteszi a kérdést, hogy vajjon nem túl nagyok-e az áldozatok, amelyeket a kormány a kölcsönért hoz? Szóba hozta ezenkívül a technikai szakértők kérdését is.

Madgearu: A technikai szakértő Egard lesz, aki már kétszer is kedvező jelentést tett Romániáról.

Antonescu nem tartja ildomosnak a technikai szakértő megnevezését, mivel ebben a kérdésben még nem történt döntés. Madgearu elismerte, hogy az összes szenátorok tárgyalagosan szóltak hozzá a kérdéshez és feltette a kérdést, hogy szükségés volt-e a kölcsön és ha igen, akkor a válasz csak az lehet, hogy

újabb fejlődésre nyújt lehetőséget.

A többségi oldalon hatalmas tapsal fogadták a miniszterelnök beszédét. A törvényjavaslatokat ezután szavazás alá bocsátották. A kölcsönszerződésről szóló törvényjavaslatot a Kamara 168-al, 15 ellenében, a Mezőgazdasági Hitelezésről szólót 163-mal, 3 ellenében, a Creditul Ruralról szólót 153 al, egy ellenében, az uttörvény módosításáról szólót 148-al, 4 ellenében megszavazta. A kamara ülése négy órakor ért véget.

meg kellett kötni. Hosszas vita után a szenátus is megszavazta a kölcsönszerződés törvényjavaslatát.

Mironescu miniszterelnök Potarca földmívelésügyi államtitkárt delegálta, hogy a Ház által már ratifikált kölcsön-törvényjavaslatot Párisba vigye, ahol a kormány nevében a szerződést végleges formájában aláírja. Potarca ma éjjel, legkésőbb azonban holnap reggel utnak indul. A felállítandó Mezőgazdasági Hitelezési kormányzói állására különben máris megindultak a kombinációk. Az Adeverul szerint Raducanu, Potarca, Lugojanu, Camarasescu a legösszegezősebb jelöltek, de mint leginkább számbavehető személyről: Garofiláról beszélnek.

Létrejött az olasz-francia vámszerződés

Bizalmas jellegű tárgyalások folytak Grandi olasz külügyminiszter és a római francia követ között

PÁRISBÓL jelentik: A Petit Parisien római külön tudósítója szerint a római francia követ hosszabb tárgyalásokat folytatott Grandi olasz külügyminiszterrel. A tárgyalásokról semmit sem közöltek a nyilvánossággal, a jól informált lap azonban tudni véli, hogy a megbeszélések Grandi párisi tartózkodásával függtek össze. Ugy látszik úgy olasz, mint francia részről ki akarják kerülni az angol közvetítést. Briand kijelentései legalább

Blaskovits Ferenc temesvári pápai prelátus a román előadója a bécsi gazdasági konferenciának

Bécsből jelentik: A mai napon nyílt meg az európai gazdasági konferencia, amelynek két első előadója: Franges Ottó dr. jugoszláv és Blaskovics Ferenc prelátus román delegátus volt. Franges a preferenciális szerződésről beszélt, míg Blaskovics prelátus a középeurópai államok szolidaritásának kérdését fejtegette. A prelátus kijelentette, hogy az ipari államoknak szükségleteiket a középeurópai agrárállamokban kell fedezniük és csak akkor hozassanak a tengeren túlról, ha Európában már nem tudnak megfelelő mennyiségű mezőgazdasági terményt beszerezni. Ezáltal az agrárállamok vásárlóereje is növekszik, úgy, hogy az ipari országok ellenértékhez jutnak. Az európai szolidaritás kérdését nemcsak érzélni, hanem üzleti oldaláról is kell tekinteni.

A temesvári pápai prelátus-kanonok, Blaskovics Ferenc avatott előadása nagy tetszést aratott.

Az abessziniai törzsek jó része ugyanis az egyiptomi keresztény-kopt egyház körébe tartozik. Ez a vallás vegyüléke az ó-keresztény, a római katolikus és a zsidó vallásnak. A keresztesség előtt körülményesnek vetik alá a gyermekeket, a zsidó étkezési törvényekből is meg tartottak valamit, külsőleg a Ciril egyház szer tartásait, lényegileg pedig a római katolikus egyház parancsait követik. A keresztiséget még a VI. században vették fel, ellenállottak az izlam minden erőszakos kísérletének, a pápa fohatóságának azonban nem vetették magukat alá és patriarchájukat az egyiptomi patriarcha szenteli fel.

A kopt hittérítők a zsidókat is meg akarták téríteni. Hiába hozták fel érviül, hogy Jézus szerepével hatályát veszítette a zsidó tan és most már a hatalmas keresztény vallás uralja a világot — egy részüket sikerült csak megtéríteni, de nagyobb részük hű maradt az ősi valláshoz.

Hogy a zsidók mikor kerültek Abesszinába, a história még nem derítette ki és arról, hogy ott mintegy 200—300.000 főnyi zsidó nép él, csak néhány évtizeddel ezelőtt szerzett tudomást a világ. Hiszen csak néhány évtizeddel ezelőtt fedeztek fel ott két újabb törzset is, melynek egyike fákon él.

1896-ban, vagyis az olasz-abessziniai háboru alkalmával fedezték fel az abessziniai zsidókat és erre a hirre nemcsak a világlapok tudósítóinak légioja kereste fel őket, de az egész világ historikusainak és egyháztudósainak a figyelmébe az abessziniai zsidók felé fordult.

Hiszen a zsidó vallás két évezred óta a tal mud és az azt követő irodalom hatása alatt vesztett ősi jellegéből, az abessziniai zsidóknak azonban sem a talmudnak nevezett törvénykönyvről, sem a zsidóság nagyjainak kodekszeiről tudomásuk nem volt, ősi eredetiségében őrizték meg tehát vallásukat és így a világ historikusainak egy ősi nép, a világ teológusainak pedig egy ősi vallás tanulmányozására nyílt alkalom.

Az abessziniai zsidók hagyománya szerint

is erre engednek következtetni. Ennek dacára egyelőre még bizonytalan Grandi utazása, amely nyíben a tervbevevett látogatás ideje egybeesik a római mezőgazdasági kiállítással, amely nem nélkülözheti Grandi személyét.

A külügyminisztériumban az esti órákban aláírták az olasz-francia vámszerződést, amely jelentékenyen megkönnyíti az olasz borok francia behozatalát.

Néger zsidók

Irta: Dr. SZÉKELY ÁRON.

Még a nyár folyamán a Genfben megtartott Népszövetségi ülés alkalmával közölték az újságok, hogy az afrikai Abesszinia államot egy abessziniai néger zsidó diplomata képviselte a népszövetségi ülésen, hogy egy abessziniai zsidó gyereket indítottak utnak Adis Abebából — Abesszinia fővárosából — Marseille-en keresztül Belgrádba, hogy ott tanítóvá, vagyis rabbivá képezék ki.

Sokan csodálkoztak ezeken a tudósításokon és felvetették azt a kérdést: hát vannak néger, vagyis szerezsen zsidók is?

A zsidók tudvalevőleg a kaukázusi emberfajhoz tartoznak, amely faj két alfajra oszlik. Az indogermánokra, vagyis fehérbőrűekre, a mely alfajhoz tartoznak az ázsiai hinduk, továbbá az összes európai népek, mint a germánok, angol-szászok, románok, szlávok és többé kevésbé a finnugorok is és a semtiákra, akikhez a barnabőrű zsidók, a barnabőrű arabok és egyéb kipusztuló félben levő keleti népek maradványai tartoznak.

Feketebőrű zsidók tehát eredetileg nem voltak, mert a feketebőrű népek nem a kaukázusi, hanem a szerezsenfajhoz tartoznak.

Amiképpen azonban az indogermán, vagyis az európai népek körében élő zsidók évszázadok folyamán a klimatikus s egyéb viszonyok és körülmények hatása alatt az európai fajokhoz, a rokon arab nép körében élő zsidók, színben a barnabőrű arab fajhoz, azonképen az abessziniai szerezsenek közé vetődött zsidók, színben a feketebőrű szerezsen fajhoz hasonlítottak át. Sőt az abessziniai zsidók áthasonulása még intezivebben következett be, mert míg az európai népek és az arabok közzé a zsidók, a zsidó államiság megszűnése, vagyis Krisztus születése után kerültek, addig az abssziniai zsidók állítólag 1000 esztendővel Krisztus születése előtt kerültek Ethiópiába, vagyis a mai Abessziniaiba.

ők még Salamon király idejében, vagyis Krisztus születése előtt, mintegy 1000 esztendővel vándoroltak ki Abessziniába, amely ország fejlődnie egyébként a Salamon király és Sába, Arabia királynője közti viszonyból származtatja magát és a „Juda Oroszlánja“ címet viseli. Állásuk mellett szól az, hogy mint fentebb említettem, nemcsak a talmudot nem ismerik, hanem az ó-testamentum többi könyveit, vagyis azokat a könyveket sem, amelyek Salamon király uralkodása után íródtak és amelyek nem csak a zsidóságnak, de a kereszténységnek is szent könyveit alkotják és melyek az egész világ zsidósága előtt ismeretesek, előttük azonban nem.

Ezt az álláspontot osztja Duhnov, a híres orosz zsidó történész is, noha lehetséges, hogy a hódító Salamon király uralma alatt szerezsenek vették fel a zsidó hitet és így ezen zsidók eredetileg is a szerezsenfajhoz tartoztak.

Ilyen izoláltságban akadtak rájuk. Egveddili törvénykönyvük a tóra, vagyis próféták könyve, annak is csak egy része, a próféták létezéséről pedig csak az egyiptomi kopt keresztény hittérítőktől, papoktól szereztek némi tudomást.

Kezdetben az olasz zsidók vették pártfogásukba őket. Mintegy 20 évvel ezelőtt Abessziniából hazajövet, egy dr. Margulies nevű olasz tudós Bácskában is járt, hogy az itteni zsidóság figyelmét felhívja az ottani zsidókra. Célja az volt, hogy európai és abessziniai zsidókat Rómában tanítókká képezzenek ki, akik az abessziniai zsidókat, a háromezer esztendő óta, változásokon átment zsidó vallással ismertessék meg. Ugy látszik ezt a szerepet és az ottani zsidók felsegítését most a franciaországi zsidók vállalták.

Az abessziniai zsidóság felkarolása karitatív szempontból üdvös, kulturhistoriai és vallás történeti szempontból azonban veszteséget jelent, mert idővel nyoma vész annak a vallásnak ősi formája és részben tartalma, amelyből fokozatosan fejlődött a mai zsidó, a keresztény és mohamedán vallás.

Annyák kötelessége

Dr. Reusz Miklósné előadása.

A Kölcsey Egyesület szerdán este, az Anyák Iskolájában nagy érdeklődéssel kísért előadásban folytatta nagyértékű munkáját, a modern nevelési elvek terjesztésére. A modern lélektudományban orvosi tanulmányaiból alaposan jártas fiatal asszony, dr. Reusz Miklósné tartott érdekes előadást.

Dr. Reusz Miklósné előadásában részletesen fejtegette a körülményeket, melyek miatt az iskola nem felelhet meg a kívánatos mértékben nevelői feladatának. Ez az eddigénél is nagyobb kötelezettséget ró a családra, mely célját abban tudja, hogy a gyermek testi és lelki adottságait tudatos nevelési eljárással fejlessze és az életküzdelmekre cselekvő erővel ellássa. A hagyományos nevelési szempontok helyett, újaknak kell érvényesülniök. Az új pedagógiának alapja az a biogenetikus törvény, mely szerint a gyermek csudálkozó, játékos, harcossan mozgékony és ezeket az ösztönös erőket ki akarja élni. Életének harcoss állomásai nem rosszások, éppen csak emberi mivoltához, növekedéséhez szükséges életnyilvánulások. Ezekkel szemben a családi otthonnak csak annyi óvatossággal kell élnie, hogy a gyermek ösztönei szabadságában önmagának kárt ne tehessen. Jól készíti elő az iskola számára gyermekét a szülő, ha élményeket kívánó játékaiban nem korlátozza, kutató ösztönéből származó kérdéseire a szeretet türelmével kielégítően felel, a kifejlett ember tudásának korai közlésével el nem fojtja a kicsi lélekben csirázó önkéntes értelmi erőket. Így a gyermek szabadon élt játékkenergiája magától alakul át az iskolában megkívánt munkaenergiává. Az így iskolába kerülő gyermek szívesen tanul az iskolában, mert örül az új benyomásoknak. Téves szülői szeretet, mely előrefanítással akarja megkönnyíteni az iskola munkáját. Az így előkészített gyermek az újság híján, figyelmetlenné válik és képtelenné a szellemi munkához szükséges koncentrációra. Sok szemlélet a szabadban — túl a korzón, — közeli és távoli kirándulások, szabad beszélgetések képek, térképek, jól megválasztott könyvek és filmek anyagáról megkönnyítik és kiegészítik az iskola munkáját, akkor is, ha az szervezetében, felszerelésében és tanítószemélyzetében haladó. Gépies emlékezeti tudás helyett, önmagában mindig áttekinthető tudása lesz a fejlődő gyermeknek. Ha az iskola tanításában nem felel meg annak az emberséges kívánalomnak, hogy az élet küszöbe felé közeledő ifjúság csak azokban lásson történelmi nagyságokat, akik alkotásaikkal az emberiséget nagyobb boldogsághoz juttatták, az anyáknak hivatása, hogy a családi otthon ideális világa növeszse meg benne ezt a világszemléletet, hogy amit a férfiak militarizmusa rontott, az anyák pacifizmusa nemesítse jóvá.

Az új CHEVROLET

teherkocsi alváz bármely szükséges teherkocsi vagy autóbusz karosszériát lehetővé tesz

HÁROM hossza van a Chevrolet teherkocsinak: 2.77 m., 3.33 m., és 3.99 m. Bármilyen teherkocsira is legyen szüksége: városi szállítókocsira, teherautóra építési anyagok szállítására, vagy autóbuszra a helyközi forgalom lebonyolítására, a Chevrolet azt a hosszúságú alvázat szállítja, amelyet a karosszéria megkíván.

A jobb oldalon közölt táblázat igazolja a Chevrolet felsőbbségét. Vizsgálja meg azt és ne feledje el, hogy a Chevrolet teherkocsi hathengeres motórral van felszerelve, amely elegendő erős ahhoz, hogy a teljesen megrakott Chevrolet teherkocsit mindenfajta uton biztosan előre vigye.

1. — Erősebb hátsó tengely. Növeli a teherkocsi szilárdságát és terhelési képességét.

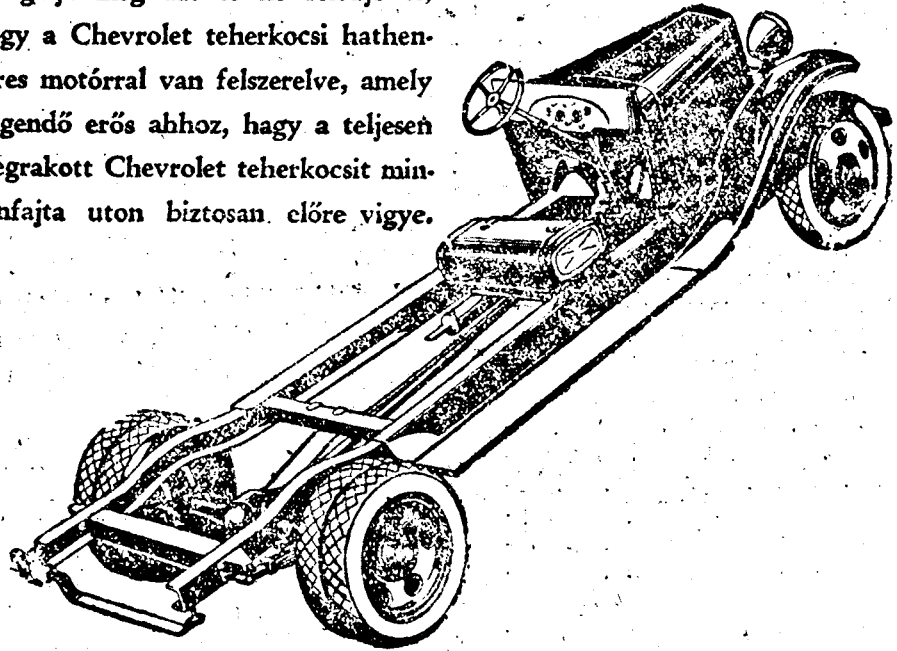
2. — Kettős hátsó rugók a Chevrolet autóbuszt éppen olyan kényelmessé teszik, mint a személykocsi.

3. — Erősebb fékek. A megerősített fék a Chevrolet teherkocsit ellenállóbbá teszi, növeli a terhelési képességét.

4. — Három különböző alvázhossz: 2.77 m., 3.33 m., 3.99 m., lehetővé teszi mindenféle karosszériatípus alkalmazását.

5. — Kettős hátsó kerék 250 kilogrammal növeli a Chevrolet teherkocsi teherbíró képességét.

6. — Új, erősebb fékek. Ezek a nagy, belső expanziós fékek a teljesen megrakott Chevrolet teherkocsit pillanatok alatt lefékezik.

AZ ÚJ CHEVROLET TEHERKOCISI HÁROM ALVÁZHOSZ

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

Némának tetteti magát és artikulatlan hangon könyöradományokat kunyorál Csepel környékén a kofferes gyilkos

Letartóztatta a rendőrség a meggyilkolt nő holmijait rejtő hűzmester-párt — Az álmában meggyilkolt nőnek megeredt az orrávére?

Még mindig csak a nyomait úti a rendőrség a gyilkosnak

Budapestről jelentik: A kofferes gyilkossággal kapcsolatosan a budapesti rendőrség tegnap késő éjjel letartóztatásba helyezte az Izabella-uca 33. szám alatt lakó Wlasszák József házimestert és feleségét, akiknél a megtartott házkutatás során megtalálták Nagy Mária véres holmijait, amiket Eröss Lajos helyezett el náluk. A felfedezett csomagban a meggyilkolt nő több ruhaneműje volt, találtak a ruhák között egy véres zsebkendőt is. Egy másik csomagra később bukkantak rá. Ebben az áldozat régóta keresett szilbundáját lelték meg. Itt is véres zsebkendő hevert a holmik között.

A rendőrség véleménye az, hogy amikor Schreiber végzett szeretőjével, a nőnek megeredt az orrávére. A gyilkos nem akarta, hogy

az ágynemű véres legyen és ezért vette elő a nő zsebkendőit, azokkal itatta fel a vért, majd becsomagolta azokat is a többi holmi közé.

A gyilkos személye egyébként az alvilág legendás hőségévé kezd kinőni magát. Legjellemzőbb erre az, hogy a közönség egymást ugratja a gyilkos személyével, ami természetesen jelentékenyen megnehezíti a nyomozás munkáját. Néhány csavargó tudatosan felveszi Schreiber maszkját, majd az uccán részegnek tetetik magukat és elkezdnek kiabálni:

— Én vagyok Schreiber Tamás, a gyilkos...

A rendőrség hatóság félrevezetése címen valamennyi esetben megindítja az eljárást.

A vidékekről egyre érkeznek jelentések, a melyek arról tudnak, hogy Schreiber itt vagy ott felbukkant. Ma délelőtt a szekszárdi rend-

őrség közölte a budapesti főkapitánysággal, hogy többen bejelentést tettek, miszerint Schreiber Tamás a környéken néhány helyen szállást koldult. Délben a csepeli rendőrség jelentette telefonon, hogy egy csontkeretes pápaszemű férfi némának tetteti magát, s artikulatlan hangon könyöradományért kunyorál. Erre valóságos hajszja indult meg az állítólagos Schreiber után, egyelőre sikertelenül.

Kegyelmet adott a spanyol király az egyik forradalmár tisztnek, mert az egész ország fenyegetőleg demonstrált a halálos ítélet végrehajtása ellen

Madridból jelentik: A király kegyelmet adott Sediles kapitánynak, akit a hadbírósg halálra ítél és az ítélet életfogytiglani fegyházra változtatta át.

A kegyelem kihirdetése előtt tüntetések folytak le a fővárosban. A jogi egyetem hallgatói először az intézet udvarán, majd az uccán tüntettek Sediles mellett, a szakszervezetek megbízottai pedig memorandumban jelentették be a kormánynak az általános sztrájkot, arra az esetre, ha a halálos ítélet végrehajtanák. A kegyelem általános megnyugvást okozott.

Súlyos panaszok az aradi kéményseprési rendszer ellen

Gyökeres revízióra készül a város — Sürgősen keresztül kell vinni a díjszabás leszállítását. — Mit tartalmaz a most készülő városi szabályrendelet? — Kontroll-lapokat kapnak a háztulajdonosok

Az aradi polgárok súlyos sérelme az, ami néhány év óta a kéményseprések körül történik. Ha az ember kezébe veszi a kéményseprők számára a város által összeállított díjszabást, látszólag egészen jelentéktelen összegeket lát, 6, 8 és 10 lejes díjakat, aszerint, hogy a kitisztítandó kémény földszinten, vagy emeleten áll, azonban hamarosan kiderül, hogy ez a kérdés nagyon is fontos. Van házak, ahol még félevenként sem köszönt be a kéményseprő-légény, de az év végén többszáz lejes, vagy ezer lejes számlát prezentálnak a megelégedett háztulajdonosnak, aki viszont — és ez teljesen igazságos — a lakónkon hajtja be. Így tehát mindenki megérzi a mai helyzetet, amelynek megváltoztatásában már hetek óta folyik a munka az aradi város-házán.

Az aradi kéményseprő mesterek 1926-ban beadvánnyal fordultak a városhoz és engedélyt kértek a díjak felemelésére, azon a címen, hogy a drágaság egyre fokozódik, a munkabérek és anyagok ára szintén emelkedik és így nem találják meg számításukat. A város tekintetbe vette a felsorolt körülményeket és nagyobb emelést engedélyezett. Közben azonban elérkezett az idő, amikor az anyagok ára, a munkabérek estek, a drágaság csökkent, de senkinek sem jutott eszébe, hogy ezzel egyidejűleg le kell szállítani a kéményseprő díjait is, a díjszabás maradt a régi magaslaton. Külön sérelme még az aradi polgároknak az a körülmény, hogy sokszor éveken keresztül használatlanok az egyes kémények, de a tisztítási díjat mégis fizetni kell, akár tisztították azokat, akár nem, azon egyszerű okból, mert a mesterek kezében levő kémény-kataszterben szerepelnek.

A tömegesen felhangzó panaszok megmondolásra készítették a város vezetését, amely elhatározta, hogy más alapokra fekteti Aradon a kéményseprést. Lutai Cornel dr. polgármester megbízást adott Popa Gergely iparhatósági főnöknek, dolgozzon ki új szabályrendeletet, amelyben új kerületi beosztást alapítanak meg és egyben lényegesen leszállítják a seprési díjakat is, amelyek nem felelnek meg a mai viszonyoknak. Az új szabályrendelet, amely hamarosan elkészül, szigorú sankciókat tartalmaz mindazoknak a kéményseprőknek számára, akik nem tartják be az előírásokat. A mai öt kerületet elsősorban tízre szaporítják, amivel módot nyújtanak arra, hogy a kémények seprése, tisztítása gyakrabban történhessen meg. Kötelezővé teszik a mesterek számára a megfelelő számú alkalmazott tartását, kötelezik arra, hogy negyedévenként kimutatást terjesszenek a város elé az elvégzett munkáról, arra, hogy minden háztulajdo-

nos részére külön lapot állítsanak ki, amelybe bejegyzik az elvégzett munkákat, hogy azokat az érdekeltek könnyen kontrollálhassák. Ezenkívül kétszer maga a mester köteles végiglátogatni az összes klienseket és meghallgatni az elhangzó panaszokat, valamint kívánságokat. Ezután megállapítást nyert az a körülmény, hogy a kéményseprő-vállalkozók rendelkezzenek szabályszerű üzleti könyvekkel, ezeknek vezetését is előírja a szabályrendelet, amely kimondja, hogy az egyes kihágásokért ezer lejes pénzbüntetést fizetnek a mesterek, ha pedig háromszor büntették meg őket valamilyen kihágás címén, úgy elveszik kerületüket.

A városi tanács hamarosan letárgyalja az új szabályrendeletet és igen fontos lenne, hogy minél gyorsabban keresztülessen a hivatalos rostrán, mert addig, amíg az új szabályrendeletet meg nem szavazták, szó sem lehet a magas díjak leszállításáról. Arad polgárainak fontos érdeke, hogy ezen a téren is minél hamarabb rend uralkodjon és a díjakat a mai viszonyoknak megfelelő, reális színvonalra szállítsák le.

Marosi Rudolf.

Elvi jelentőségű döntést hozott az aradi járásbíró egy végkielégítési perben

Az új munkügyi törvény hatálytalanította a régit — Volt cégvezetőjének pere az Intercontinental ellen

Jogászörökben élénk vita tárgyát képezi az a járásbírósi ítélet, amelyet ma délelőtt mondta ki a törvényszéki palota földszinti tárgyalótermében. Az ítélet egy polgári keresetben hangzott el, amelyet Fényes Sándor az Intercontinental Nemzetközi Szállítási Vállalat aradi exoziturájának volt cégvezetője nyújtott be a cég ellen.

Fényes Sándor az elmúlt év júniusában elhagyta állását, amely alkalommal hat hónapos végkielégítést és ennek megfelelő tantiémet kapott az Intercontinentaltól. Fényes a végkielégítéssel nem volt megelégedve és arra az álláspontra helyezkedett, hogy bár az új munkügyi törvény értelmében nyolc évi szolgálat után négy hónapi fizetés és mellékjárnék járna felmondás címén, mindazonáltal Fényes egyévi fölmondást igényelt a maga számára azért, mert az új törvény 1929. április 5-én lépett életbe, így az ő esetére a régi tör-

Kiváló
ujdonságok
KERPEL könyvtárban.
Havi díj 40 Lej
A könyvek újak és tiszták.

Ujra rablók támadtak meg egy regáti vonatot

Sortüzet adtak le egy személyvonatra

Bucurestiből jelentik: Tegnap este 7 óra tájban tablótamadás érte a bucuresti—constancai 903-as számú személyvonatot. Közvetlenül, miután a vonat kifutott Mufatlar állomásról, egy több tagból álló rablóbanda lövéseket adott le a vonatra, nyilván azzal a céllal, hogy a vonatvezetőt és a fűtőt jelövik, majd pedig a vonatot kirabolják. A veszedelmet azonban szerencsére a vonatvezető még idejében észrevette,

sebesebb menetre kapcsolta a mozdonyt és így sikerült a rablótamadást elhárítani. A vonatvezető a legközelebbi állomáson jelentette az esetet az állomásfőnökségnek, ahol rögtön intézkedtek, hogy a csendőrség menjen ki a helyszínre a nyomozás megindítása végett. A regátban nem ez az első eset, hogy nyílt pályán megtámadják a vonatokat a fegyveres banditák és

az utasoknak úgy élet-, mint vagyonbiztonsága a regáti vonatokon állandó veszélyben forog.

vény vonatkozó szakaszai alkalmazhatók. Tekintettel arra, hogy az új törvény, mely legszélesebb körű szociális biztosítékot kíván a kereskedelmi alkalmazottak részére biztosítani, nem szándékolhatta azt, hogy életbeléptése idején már megszerzett jogokat sértsen.

Bár az új munkügyi törvény utolsó paragrafusában kifejezi azt, hogy a korábbi vonatkozó törvényes rendelkezések hatályukat veszítik, az új törvénynek visszaható ereje nincs, tehát ő egyéves végkielégítési jogát el nem veszítette. Fényes Sándor a volt cégvezető ennek alapján arra kérte a járásbíróst, hogy további fél éves végkielégítés címén 134 ezer lejt ítéljen meg neki.

Az alperes Intercontinental a kereset elutasítását kérte, miután a felperest az új munkügyi törvény értelmében azon a címen, hogy cégvezető volt, egyéves fölmondás nem illeti meg. Mint ismeretes, az új törvény annyira demokratikus, hogy a fölmondási időnél teljesen figyelmen kívül hagyja a betöltött munkakört és a végkielégítés mérvét egyedül az eltöltött szolgálati idő után szabja meg. Minthogy Fényes Sándor az Intercontinentálnál csupán nyolc évet töltött el, az új törvény 93. paragrafusának c) pontja értelmében csupán négy havi fölmondási idő illeti meg.

Az aradi járásbíróst ma tárgyalta ezt a fontos és a jövőre nézve is elvi jelentőségű ügyét. A felperes cégvezetőt dr. Fuchs Albert aradi ügyvéd, az alperes Intercontinentalt pedig dr. Höflich Béla aradi ügyvéd képviselte. A járásbíróst a felek meghallgatása után Fényes Sándor cégvezető keresetét elutasította és elfogadta az alperes védekezését. Kimondta a bíróság, hogy az új törvény életbeléptése után az Intercontinental tisztviselője a törvényben meghatározott fölmondási időtől eltérő végkielégítést csak akkor követelhet, ha erre vonatkozólag szerződéses megállapodása van. Ennek hiányában csakis az érvényben lévő törvény rendelkezései az irányadók, annál inkább, mert az új munkügyi törvény minden előző vonatkozó törvényes rendelkezést hatályon kívül helyezett, így a bíróságnak lehetetlen egy nem létező törvény alkalmazása.

A galatii kikötőben lefoglalták Magyarország egyetlen tengerjáró hajóját

A „Honvéd“ nekiment a „Sanitas“ nevű hajónak és nyolcszázötvenezer lej kárt okozott — Amíg a kárt ki nem fizetik, nem engedik ki a kikötőből

Bucurestiből jelentik: A fővárosi lapok érdekes esetről számolnak be: nem kevesebbről van szó, minthogy a galatii kikötőben lefoglalták Magyarország egyetlen tengerjáró hajóját, a Honvédet, amiért a kikötőbe való érkezésekor károkat okozott. Néhány héttel ezelőtt érkezett a román vizekre a Honvéd, amely Sulinánál nekiment az egészségügyi minisztérium tulajdonát képező Sanitas-hajónak és azon körülbelül 850.000 lejes kárt okozott.

A minisztérium erre közölte a Honvéd kapitányával, Udvary tengerészkapitánnyal, hogy a hajó addig nem hagyhatja el a román vizeket, amíg a kárt ki nem fizeti.

Udvary kapitány elismerte az okozott kárt és kijelentette, hogy a fizetést az a biztosítótársá-

ság eszközli, amelynél a Honvédet hasonló eset ellen bebiztosították.

Az elmúlt napokban Udvary kapitány közölte, hogy megbízása van arra, miszerint Brailában gabonát vegyen fel és azt Belgiumba szállítsa. Kérte, engedjék meg, hogy hajója a brailai kikötőbe menjen és ellenkező esetben kilátásba helyezte, miszerint napi 80.000 lej kártérítésért perli a román államot. Az egészségügyi minisztérium megadta beleegyezését és dr. Dacianut, a galatii kikötő orvosát bízta meg, hogy a hajót Brailába kísérelje. Brailába érkezésekor az orvos ismertette az esetet a kikötőparancsnoksággal. A rakodás tart és egyelőre a Honvéd nem hagyhatja el a kikötőt, további intézkedésig.

Az aradi Magyar Ház előkészítő bizottsága megtette jelentését a temesvári tapasztalatokról

Eddig több előnyös házeladási ajánlat érkezett az előkészítő bizottsághoz

Ma este kilenc órakor újabb értekezést tartott a Zrinyi-uccai Magyar Otthonban az a kiküldött albizottság, amelyet az aradi Magyar Ház ügyének tanulmányozására küldtek ki. A bizalmas jellegű ülésen a Temesvárra kiküldött bizottsági tagok referáltak küldetésük

eredményéről, amelyről egyébként az Aradi Közlöny már részletesen beszámolt. Ezután a különböző eddig beérkezett házeladási ajánlatok kérdését tárgyalták le, majd kidolgozták azt a javaslatot, amelyet a Magyar Párt intézőbizottsága elé terjesztenek, amely azután véglegesen dönt a Magyar Ház ügyében.

Vizsgálat folyik az aradi trafikok között

Genescu monopolionök végrehajtja a

miniszter utasításait — Több dohánytőzsdét árusítási engedélyre bevonásának veszélye fenyegeti

Genescu aradi monopolionök a mai napon megkezdte az aradi trafikok felülvizsgálását. A vizsgálat abból a mindenképpen sérelmes rendeletből származik, amely először 8000 lej, majd később 6000 lej trafikáru tartására kötelezte a kisebb dohánytőzsdéket, míg

a nagyobbaknak 30.000 lej értékű áru tartását írta elő a minisztérium. Az eddigi vizsgálat során a monopolionök megállapította, miszerint elenyésző azoknak a trafikoknak a száma, amelyek betartják a miniszteri előírást. Ez egyáltalában nem meglepetést keltő körülmény, miután a mai viszonyok közepette

egyik dohánytőzsde sem rendelkezik anynyi tőkével, hogy ezeket érő áruraktárt tudjon tartani.

A minisztérium azonban semmiképpen nem akarja belátni rendeletének igazságtalanságát, hanem ellenkezőleg, szigorú ellenőrzésre utasítja e tekintetben a monopolionököket. Lehetséges, hogy a vizsgálat eredményeképpen több dohánytőzsde engedélyt bevonják, de remélhetőleg, mielőtt erre sor kerülne, mégis jobb belátásra jut a minisztérium és hatályon kívül helyezi ezt, a mai viszonyoknak semmiképpen sem megfelelő rendelkezést.

NEM LESZ
325, 425, 525, 625 LE

CSOPORTAINKBAN MEGTALÁLHATJA MINŐSÉGET FORMÁT SZINT

Rosszul megy a maharadszának

Adóhátralék miatt lefoglalták az ingatlanait

Londonból jelentik: Nem mindennapi eseményről számolnak be a londoni jelentések. Eszerint a londoni pénzügyi hatóságok Kamaranoar maharadsza összes ingatlanait földadóhátralék fejében lefoglalták. A maharadsza összesen 5700 font adóval tartozik és avval védekeznek, hogy saját bérlői sem fizetnek. A foglalás során zár alá vettek 2 személy- és egy teherautót, egy motocsónakot és a maharadszának Angliában található összes ingatlanait.

Leharapta nyelvét fiatal vetélytársának

Végzetes találkozás egy fiatal egy kolozsvári öregúr leány hónaposzobájában — Érdekes tárgyalás a kolozsvári törvényszéken

Kolozsvár társadalmának szenzációja az a törvényszéki tárgyalás, amelynek intim részletei tegnap láttak napvilágot. Egy magasabb állásban levő tisztviselő, aki házasegyszerű összeverekedett egy fiatalemberrel, akit annak a nőnek lakásán talált, akivel való összeköttetése, éppen azért, mert házasegyszerű, a morál-kodex vonatkozó szakaszaiba ütközött. A lakás egy különbejárta hónapos szoba, melyet az illető magasabb állású és korosabb úr bérelt a fiatal leánynak. Itt történt az összetűzés. A szituáció kínos volt, mert amikor a gondos családapa meglátta a fiatalembert szobájában, ráírvallt: — Mars ki!!

A fiatalember felháborodott, megkérdezte riválisát, hogy milyen joggal beszél vele így. A kategórikus öregúr felelet helyett az öklét használta. Erre verekedés keletkezett, amelynek során a lovagok hosszú ideig mérlegelték izomerejük hatékonyságát. A különös párviadal azzal végződött, hogy az öregúr a fiatalember nyelvéből leharapta egy darabot. A végzetes baleset valahogy úgy történhetett, hogy a fiatalembernek a végkimerüléstől már a nyelve lógott és a maga harciasságában is megfontolt taktikájú öregúr nyomában észrevette, hogy ez az a kényes pont, amelyen keresztül övé maradjon a végső diadal.

TÖBBÉ

MINDEN VÁSÁRLÓ INGYEN

SORSJEGYET KAP

NYEREMÉNY:

100000 LE

EGY SORSJEGY NYERHET

1000-25000-ig

DERBY-nél!

A fiatalember lógó és vérző nyelvvel távozott a párbaj színhelyéről és most a per abból keletkezett, hogy a fiatalember kérte a törvényszéken, hogy nyelvének kireparálásáért fizetett 20.000 lejt a rivális térítse meg. Az öregúr sem hagyta annyiba a dolgot, ő viszont súlyos testisértésért tett följelentést a fiatalember ellen. Az eljárás megindult és megtörtént az a különös eset, hogy a főtárgyalás napján mind a két följelentő a vádlottak padjára került. A tárgyalásnak igen humoros részletei voltak, a bíróságnak azonban még annyit sem sikerült megállapítani, hogy a verekedést ki kezdte, de különösen nagy zavarok keletkeztek a fiatalember megsérült nyelve körül. A fiatalember ugyanis tagadta, hogy az ő nyelve kilógott volna, az öregúr azonban váltig erősítgette, hogy a fiatalembernek lógott már a nyelve a kimerüléstől, azt azonban tagadta, hogy ő harapott volna le a nyelvéből egy darabot.

Leghumorosabb volt a leány anyjának vallomása, aki elmondotta, hogy nem tudott leánya külön szobájáról, mivel az nála lakott, de utólagos, hogy szabad idejét használta fel arra, hogy a koros úr által fizetett hónapos szobában lebonyolítsa kalandjait. Itélet e különös bűnygyben még nem hangzott el és az elé Kolozsvár társadalmára érdeklődéssel néz.

Központunk távirati utasítására olcsó megnyitó árusításunkat e hét végéig meghosszabbítottuk.

FIBRA

női, férfi- és gyermekkonfekció lerakat
Piata Avram Iancu (v. Szabadság-tér) 21.

Megsemmisítették a váradi orvoskamara választásokat

A közegészségügyi miniszter új választást rendelt el

A Bihar megyei Orvosi Kamara alakuló ülését az elmúlt évben tartotta és pedig két ízben is, mert az első közgyűlést megsemmisítették. A második alakuló ülésen az Orvosi Kamara tagjaivá a következőket választották meg: dr. Julier Vilmos, dr. Meer Samu, dr. Matei János, dr. Germán Viktor és dr. Bálint Sándor.

A közgyűlést követő napon dr. Matel János és dr. Germán Viktor lemondtak és így az Orvos Kamara a mai napig sem kezdhetette meg működését. Az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvét felterjesztették a közegészségügyi miniszterhez, aki — mint jól értesült helyről közlik — újból megsemmisítette az alakuló közgyűlés határozatát, illetőleg a választást és új alakuló közgyűlés összehívására adott utasítást dr. Dumitreanu Zeno megyei főorvosnak.

A közegészségügyi miniszter döntése megletést keltett, mert a legtöbben azt hitték, hogy a lemondottak helyét a következő, legtöbb szavazatot kapott két tag foglalja el. Az új alakuló közgyűlést valószínűleg a jövő hónapban tartják meg.

GONDJA!

VÁSÁROLI!

Az aradi mozik mai műsora

5. 7 és 9 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: A HALÁLOSZTÁG. A legnagyobb repülőfilm, amit a hangos- és beszélőfilmek terén eddig előállítottak. A nagy sikert aratott „Wings” és az „Orgonavirágzás” is eltörpül mellette. Ebben a filmben a nyugati front légi harcát a maguk borzalmas valóságában láthatók és hallhatók. Főszerepekben: Richard Barthelmes és ifj. Douglas Fairbanks jun. Az előadások megkezdésekor az ajtók bezártnak.

SELECT MOZGÓ: A VESZEDELMEK UTJA. Arizonai cowboy-kép. Főszerepekben: Gary Cooper, Betty Jewel és El Brendel, a kitűnő filmkomikus.

ELITE MOZGÓ: Ma utoljára. A BÜN LOVAGJAI. (Támadás a nyugati expressz ellen). Izgalmas kalandor-kép. Főszereplők: Cora Williams, Frank Nelson, Charles H. Malles és Yvonne Howell.

GRADISTE MOZGÓ: Ma utoljára. VOLGA VOLGA (Stenka Razin). Dráma. Főszerepekben: Ad. H. von Schlettow, Lifain Hall és Rudolf Klein-Rogge. Előadások 7 és 9 órakor kezdődnek.

TARKA ESEMÉNYEK

Uri-Buru és a walesi herceg

A walesi herceg Buenos Airesben nagy lövőversenyt nézett végig előzőleg kérte Uri-Buru elnököt, hogy az óriási hőség miatt tekintsen el az egyenruha kötelező viselésétől. Az elnök kijelentette, hogy nincs idő a diplomáciai protokoll megváltoztatására, mire a herceg nevetve felkiáltott:

— Kedves Tábornok! Ön nemrégiben diadalra állott, bizonyára a diadalorradalmat is diadalra fogja vinni.

Az elnök nevetve engedett a walesi herceg tréfás kérésének és úgy a herceg, mint a kíséret tagjai is nyári uccai ruhában és szalmakalapban jelentek meg a versenyen.

ÉLVE ELTEMETTÉK. A spanyolországi Malagában csütörtökön eltemettek egy fiatal pástort, akit a községi orvos halottnak nyilvánított. Pénteken reggel a temetőörök a sír mélyéből tompa dörömbölést hallottak, amitől ijedtükben elszaladtak. Csak órák múlva, amikor a hír a községben elterjedt, intézkedtek a hatóságok, hogy a sírt felbontsák és ekkor megállapították, hogy a pástor arccal a föld felé fordulva fekszik, görcsösen eltorzulva és kezei véresre vannak marva. Megállapították, hogy a pástor tetszalott volt és a koporsóban megfulladt.

Ha az artista eltűnik, Berlinben két héten át izgalomban tartotta a kedélyeket Paul Hegelmann artista eltűnése. A rendőrség hosszas kutatás után sem volt képes nyomára akadni, míg most kiderült, hogy az artista már tizenegy nap óta a moabiti rendőrségi fogdában van régebbi bűncselekményei miatt őrizetben.

Őrült a moziban. A karinthiai Gmünd mozijába csütörtökön este megjelent Friedrich Walter volt sörgyáros, aki egy évvel ezelőtt teljesen tökre ment és azóta az elmebaj jelei mutatkoztak rajta. Jegyváltás után Walter észrevette, hogy az előadás már megkezdődött és ezért hangosan káromkodott, majd behatolt a moziba és ott lövöldözni kezdett. Az egyik golyó Ernst Jury huszonegy éves magántisztviselőt talált, aki nyomban meghalt. A lövöldöző elmebetegét csak nehezen tudták megfékezni.

VIZZEL TÖLTÖTT FEGYVERREL LÖTTE FŐBE MAGÁT. A csehszlovák határon német területen lekvő-Camnitz majorban tüz ütött ki, Herold, az uradalom gazdája, aki tulságosan el volt adósodva, már régebben kijelentette, hogy gazdaságát puskaporral fel fogja robbantani. A gazdaságba vezető utakat elbarrikádozta s a butorokat összezúzta. Oltás közben Herold vízzel töltött vadászfegyverével föbelőtte magát. Az egyik szobában elrejtőzve meglétek a földbirtokos huszonkétéves barátnőjét, akit a csendőrségnek kellett megmenteni attól, hogy a felháborodott lakosság meglincselje.

Orvosok titkos gyógyszer-gyára. A düsseldorfi esküdtbíróóság két ikerestvér orvos felett itélkezett, akik a J. G. Farbwerke vegyészeti gyár gyógyszerosztályából titkos recepteket elloptak és azok alapján specialitásokat gyártottak, amiket zugkereskedelemben hoztak forgalomba. A bíróság a két orvost két-két hónapi fogházra és 500 márká pénzbüntetésre ítélte.

Csaló croupierek. A francia Riviera rendőrsége a játékkaszinók croupierjeinek nagyarányú csalását leplezte le. A croupierek a különböző magán kaszinókban és a montecarloti Sporting Club baccaratasztalánál egymással összejátszva óriási nyereségekre tettek szert és így módon több mint százötven ezer frankkal károsították meg a bankokat.

Kolozsvári Mentők készpénz sorsjátéka

Aradon minden trafikban kapható.

Nyeremények garantálva és fizetve a Banca Albina által.

Soha többé

ilyen alkalom, hogy csekély 100 lejért gazdag ember lehessen, mert március 25-én 200.000 lejt és

április 1-én 1 millió lejt nyerhet

a oluji Mentő sorsjegy húzásain.

Siessen a vásárlással, amíg nem késő!

Sorsjegy kapható: dohány-hírlapárudákban, borbélyoknál és uccai árusoknál, valamint 117 lej beküldése ellenében a Sorsjegyirodában Cluj, Str. Memorandului No. 16. és a főbizományosnál Aradon, Eckstein Tivadar, Str. I. Weitzer No. 12. ◀▶ Nyereményjegyzék hírlapokban közölve.

Aki benzinnel leöntött és meggyújtott egy csavargót, hogy felvehesse a biztosítási összeget

A gyilkossággal vádolt kereskedő a bíróság előtt azzal védekezik, hogy egy holttestet gyújtott meg

Halálos ítélet hangzott el TETZNER ERICH bűnperében

Regensburgból jelentik: A regensburgi esküdtbíróóság kedden délben szenzációs gyilkossági bűnper fő tárgyalását kezdte meg. A per vádlottjai Tetzner Erich lipcsei kereskedő és felesége, akiket az ügyészség gyilkosság gyilkossági kísérlet és biztosítási csalás büntetével vádol. Tetzner Erich másfél évvel ezelőtt a regensburgi országuton autójába csalt egy csavargót, benzinnel leöntötte és meggyújtotta. Ő maga azután otthagyta az elégett autót a holttesttel együtt az országuton és Franciaországba szökött. Felesége, aki tudott a bűncselekményről, bejelentette férje eltűnését s a rendőri vizsgálat megállapította, hogy Tetzner Erich autószerencsétlenségnek esett áldozatul. Mielőtt azonban Tetzner felvehette volna a 200.000 márkás életbiztosítási összeget, minden kiderült. Tetzner Strassburgban letartóztatták s ugyanakkor a rendőrség feleségét is elfogta Lipcsében. Most mindketten a regensburgi esküdtbíróóság elé kerültek, hogy feleljenek szörnyű tettükért.

Tetzner Erichet megbilincselve vezették elő. A gyilkos a tárgyalóteremben találkozott másfél év után először feleségével, akit szintén a börtönből vezettek elő.

A vádirat felolvasása után megkezdődött a vádlottak kihallgatása. Tetzner Erich elmondta, hogy a biztosítási csalás gondolata évekkel ezelőtt vetődött fel benne, amikor anyósa súlyos rákbetegségben feküdt. Akkoriban tízezer márkás életbiztosítást kötött a saját és a felesége javára s mikor azután az anyós négy hét múlva behalt a műtétbe, megkapták a pénzt. Ekkor látta először, hogy milyen könnyű pénzhez jutni életbiztosítás révén. 1929. novemberében azután a saját életét is biztosította 145.000 márkára. A vádlott ezután elmondta, hogy felesége mindig azt tette, amit parancsol neki. A vádiratnak azt az állítását, hogy hipnotizálással dolgozott, tagadja a vádlott. Azt azonban beismeri, hogy atyja sokat kísérletezett hipnotikus gyógy módokkal. A vádlott ezután egy régebbi gyilkossági kísérletről vall. Először egy Ortner nevű kereskedővel kísérletezett és őt akarta felhasználni „saját holttesteként”. Ezzel a kereskedő segítségével az országuton találkozott autóbalesetet szenvedett színlét és amikor Ortner segíteni akart, rátámadt és agyon akarta verni. A kereskedősegéd azonban elszaladt és megmenekült.

A tulajdonképpeni gyilkosságról a vádlott a következőket mondja: Regensburg és Bayreuth között találkozott autójával az országuton egy csavargó kinézésű férfiival, aki egye-

nesen nekiszaladt az autónak. Eszéágában sem volt, hogy elgázolja az illetőt, a férfi azonban nem tért ki s az autó elgázolta őt. A súlyosan sebesült férfit kocsiba ültette, amikor pedig látta, hogy már meghalt, begyömöszölte hátul a poggyásztartóba. A hullával Nürnbergbe ment, ahol kiszállt a kocsiból és megebedelt egy vendéglőben. Az autó közben három óra hosszat állott a vendéglő előtt a holttesttel. Nürnbergből azután Regensburgba indult s utközben nekivezette az autót egy mérőldkönek, hogy szerencsétlenséget szimuláljon. A holttestet a volán mellé ültette, leöntötte benzinnel és meggyújtotta. Az égő autót otthagyta az országuton, maga pedig bement Regensburgba, ahonnan táviratban értesítette feleségét, hogy milyen ruhadarabok voltak az áldozaton. Erre azért volt szükség, hogy az asszony „agnoszkalhassa” a halottban férjét.

Tetzner kihallgatása bővelkedett izgalmas jelenetekben. Az asszony állandóan zokogott és nem tudott beszélni. Az elnöknek többször meg kellett nyugtatnia őt. Tetznernek valamelyes egyébként súlyosan terhelő férfiére nézve. Az asszony azt állítja, hogy anyja sem természetes halállal mult ki és hogy a súlyos rákbeteg asszonynak Tetzner mérget adott be, hogy megkaparinthassa a tízezer márkás biztosítást. Férje terveiről tudott ugyan, de nem járult hozzá. Amikor Tetzner közölte vele, hogy valakit meg fog gyilkolni, kérve-könyörgött neki, hogy ha már mindenáron el akarja követni a biztosítási csalást, legalább ne öljön embert, hanem inkább keressen valahol magának egy hullát. Férje azt válaszolta, hogy a hullával nem ér célt, mert az autóbalesetnél vérnek is kell folynia.

A vádlottak kihallgatása ezzel befejeződött és a bíróság áttért a tanuvallomásokra.

A késő délutáni órákban hirdette ki az esküdtbíróóság az ítéletet, amelyben a kereskedőt halálra, ezenkívül pedig 12 évi fegyházra, feleségét pedig négy évi fegyházra ítélte.

Kiszzenvedett a belgrádi bombamerénylet egyetlen áldozata

BELGRÁDBÓL jelentik: A bombamerényletek legsúlyosabb sebesültje: Recalov őrnagy ma reggelre meghalt. Az orvosok hiába kísérleteztek vérátömlesztéssel, az őrnagy leszállított karjából anyai vért vették, hogy nem sikerült megmenteni.

Utolsó napok Aradon!

Csütörtök:

Férfiak érvényesüléséről

Mint egy tükörben, frappáns valóságban meglátja önmagát, érvényesülése lehetőségeit, családtagjai, barátai, üzletfelei lelkét, gondolkodását, kézírásokból

PYTHIA pszichografologusnál.

Fogad: 11-1-ig és 4-7-ig Bulev. Carol (Erzsébet-körut) 71. Ipartestülettel szemben.

Utolsó napok Aradon!

Péntek:

Az élet keresztútján

állóknak

Vigasz és segítség

PYTHIA pszichografologusnál.

Fogad: 11-1-ig és 4-7 között, Bulev. Carol (Erzsébet-körut) 71. Ipartestülettel szemben.

Utolsó napok Aradon!

Szombat:

Mindenkinek egy utolsó

jó tanács

sorsproblémák megoldására

PYTHIA pszichografologus.

Fogad: 11-1-ig és 4-7-ig Bulev. Carol (Erzsébet-körut) 71. Ipartestülettel szemben.

Kár, hogy Stalin nem lett suszter

— mondja a diktátor édesanyja. Sajnos, diktátor lett belőle. Anyuska nagyon csalódott fiában. Érdekes interjú Stalin édesanyjával

Egy újságíró a napokban meginterjúvolta Stalin édesanyját egy amerikai újság megbízásából. A cikkben az amerikai leleplezi Stalin családi viszonyait és színes beszélgetést közöl a diktátor édesanyjával. Stalin édesanyja többek között elmondja, hogy nagyon csalódott fiában, de nem örül annak, hogy Stalin diktátora és vörös cárja minden oroszoknak.

Nem tudja neki megbocsátani a még mindig grigoriái viseletben járó és a cári palota gyönyörű termeiben lakó ősz asszony, hogy elkergette a papokat, hiszen minden kívánsága az volt, fiából pap, sőt püspök legyen, ő azt akarta, hogy a fia boldog legyen, — mondja...

— És azt hiszi, boldog az én fiam? — kérdezi Stalin anyja és csalódott szemekkel néz az amerikaiakra.

— Hiszen ő az oroszok ura, — volt az újságíró válasza.

— Szolga, eszméinek szolgálja. És én tudom, hogy hiba van a teóriájában. Végre hajtási hiba, amire az én fiam soha nem fog rájönni, mert nem akar.

Szoszo (grigoriái rövidítése Józsefnek, így hívták otthon Stalint) keményvénű és nem félti az életét, pedig ő az az ember, aki a legnagyobb veszélyben van állandóan a világon, mert az emigráns oroszok és még nagyon sokan, állandóan a császárság visszaállításán fáradoznak.

— Hígyje el, — meséli tovább anyuska — (így hívja a család és Oroszországban mindenki Stalin édesanyját) én pártatlanul ítélem a helyzetet és meg merem mondani, hogy nekem a cárság szimpatikus volt.

— Jobb volt, szebb volt Oroszország a cár keze alatt, mint most, hogy Szoszó az ur.

— És az emberek azt hitték, hogy a Szovjet, amely a nagybirtokokat szétosztotta és földet adott nekik, jót tett velük, pedig most már rájönnek, hogy többet kell dolgozniuk és munkájuknak semmi eredményét nem látják, mert minden a Szovjet-é. Aki pedig nem dol-

Husvétli társasutazások utlevél nélkül

Az öt és tíz napos utazásokat kizárólag Künstler Vízum és Utazási Iroda rendez. — Jelentkezési határidő március 24-ig.

Elmúlt a bizonytalanság és az izgalom, amelyet a különböző hírlapl közlemények okoztak, a közös utlevéllel történő társasutazásokat engedélyezték és a jelentkezési határidőt a fentiekre való tekintettel, március 24-ig meghosszabbították. Tehát minden utas sürgősen adja le Künstler Vízum és Utazási Irodában a következő iratokat: Állampolgársági bizonyítványának másolatát, személyazonosságát bizonyító iratának másolatát, katonai bizonylatát és két fényképet (vidékiek a fényképet a hátlapon pecsételtessék le). Részvételi díj személyenként 1200 lej, mely összegben a közös utlevélés vízumdíjakon kívül a vasúti jegy a határtól Budapestre és vissza a határig III. oszt. gyorsvonaton külön kocsiában, hennofoglalták. Az utasokat semmiképp sem igazolvány szerzésének kötelezettsége nem terheli és az utazás szállodai, színházi, fürdő- és egyéb kedvezményekkel jár, ezenkívül tekintetbe jön az is, hogy öt napra vagy tíz napra és nem rövidebb időre van a valóban olcsó árszabás megállapítva.

Indulás április 5-én, a magyar husvét vasárnapjának reggelén 6.40 órakor induló gyorsvonaton, visszaérkezés 9-én éjjel a gyorsvonattal. A második csoport indul április 9-én, a román nagypénteken reggel és érkezik 14-én éjjel, míg a tíz napos csoport április 5-én reggel indul és 14-én éjjel érkezik. Felkérünk az utazásban résztvenni szándékozókat, hogy most intézzék el a jelentkezéseket, nehogy az utolsó napokban torlódás álljon be és figyelemmel legyenek arra, hogy az öt és tíz napos utazások jelentkezési helye kizárólag csakis Künstler Vízum és Utazási Iroda, amely közörmert arról, hogy csoportos utazásai a legsikerültebbek és zökkenésmentesek.

gozik, arra Oroszországnak nincsen szüksége, azt egyszerűen lelöveti a Szovjet.

— Szoszó még kisgyermek korában nagyon forradalmi eszméjű gyermek volt. Az apja azt akarta, hogy suszter legyen.

— Jobb lenne, ha suszter lett volna belőle, legalább nem kellene életéért úgy rettegtem. Egyszer már ugyanis nagyon megijedtem. Ez akkor volt, amikor a külföldi újságok halálának hírért terjesztették. Egy francia újságíró akkor felhívta telefonon a palotát és érdeklődött, hogy igaz-e, hogy Stalint megölték? Szoszó éppen vidéken volt katonai szemlén, amikor a francia újságíró érdeklődő táviratot kapott lapjától, hogy igaz-e, amit az európai újságok írnak. Az újságíró a leghitelesebb helyről kívánt információt kapni és egyenesen a palotát hívta fel.

— Egy orosz cigányasszony néhány nap múlva, amikor elmondtam neki ijedelmemet, azt mondta, hogy Stalin sokáig fog élni, mert akinek a halálát híresztelik, az túléli ember-társait.

— Én nem ellenkeztem soha és amit az apja mondott, az mindig szentírás volt. De amikor Szoszóból susztert akart neveltetni, azt mondtam, hogy ez a fiu többre érdemes.

— Tizenöt éves korában a tífiszi theológiára adtam és nem igaz, hogy forradalmi eszméi miatt dobták ki. Ezt csak rosszakarói állítják róla.

— Az ok az volt, hogy nagyon rosszul

Gróf Tisza István eddig ismeretlen levele Ferenc Józsefhez, amelyben előre meglátta a bekövetkező eseményeket — „Vilmos császár nagyon leértékeli az ellenfél haderejét”

A *Pester Lloyd* a világháború történetének egy újabb nevezetes dokumentumát közli hasábjain. Az adat gróf Tisza István hagyatékából került ki. Eszerint Tisza gróf 1916-ban látogatást tett a német nagy főhadiszálláson. Ennek a látogatásnak az volt a célja, hogy Vilmos császár vérmes reményeit egy kissé lenyírálja. A világháborúnak ennek az ettapjában a központi hatalmak egyik győzelmet a másik után aratták. A német császárral folytatott beszélgetést Tisza István gróf közölte Ferenc Józseffel egy emlékirat formájában, amely emlékirat a következőképpen hangzik:

Felséges Uram! Hivatkozom Önleiségével a német császárral folytatott beszélgetésemre, kötelességemnek tartom alattvalói hűséggel jelenteni, hogy a legutóbbi fényes katonai győzelmek következtében Önleisége a német császár nagyon leértékeli az ellenfél haderejét, nem számol a később bekövetkező nehézségekkel és veszedelmekkel és azzal, hogy ebben az atmoszférában igen előnyös békét lehetne kötni.

Ez az optimizmus annál kevésbé indokolt, miután Vilmos császár egyes kijelentéseiből arra következtettek, hogy a nyugati fronton beláthatatlan időn belül értékes eredményt nem tudunk elérni, ellenfelünket nem tudjuk térdrekenyszeríteni. Ha az egyes frontokon bármily eredménnyel is operálunk, nem tudjuk kikényszeríteni a békét, ha háborus

INGYEN KAPJA

• hó végéig
AZ **ARADI KÖZLÖNY-T**,
ha ma megrendeli.
Az előfizetést csak 1931. április 1-től számítjuk.

nézett ki az első év végén. Sápadt volt és az arca beesett. Az orvosok attól féltek, hogy tüdőtuberkulózisa van, mire rögtön kivettük a szemináriumból.

Szomorúan meséli ezeket az anyja az amerikai újságírónak és hozzáteszi, ha tovább bent hagyta volna a szemináriumban, talán pap lett volna és... és...

Stalin édesanyja nem folytatja a mondatot, de az amerikai újságíró befejezi azt lapjában.

„Jobb lenne, ha Stalin, ahelyett, hogy Oroszország rettenetes diktátora, a cár pópája lett volna”.

Jobb lett volna az ősz anyuskának és jobb lett volna Oroszországnak.

céljainkat nem vesszük revízió alá. Ez egy olyan igazság, amelyet annál kevésbé hagyhatunk figyelmen kívül, mert csapataink minden hősiessége dacára

a kimerültség hamarabb fog bekövetkezni nálunk, mint ellenségeinknél.

Örizedtem attól, hogy a német főhadiszálláson olyképp tüntessen föl a dolog, hogy a gyöngeségünkre következtessenek, inkább a német hadseregbe vonatkoztattam föltevésem.

Megkísértem, hogy a német császárt rábíriam az ellenséges tartalék seregrek és az angol háborus csökönységnék kellő értékelésére, sajnos, minden eredmény nélkül. Mindenesetre úgy gondolom, hogy a német politika felelős tényezőivel bizalmas uton kellene fölvenni a vonatkozó megbeszéléseket, hogy ezek azután megfelelő irányban hassanak a császárra. A szerb különbéke kérdése is teljesen lekerült a napirendről, miután Albániát Szerbia magának követelte. Ezt a szerb álláspontot Falkenheim tábornok annak idején illetékes helyen megfelelően képviselte is. A császárral való beszélgetésem során szóba került a szerb különbéke kérdése és a német császár Önleisége azon álláspontjának adott kifejezést, hogy csak a szerb állam teljes fölloszlása biztosíthatná a monarchia békéjét és így a harcot addig kell folytatni, míg ezt a célt elérhetjük.

Injekcióval ölte meg áldozatát egy

Megdöböntő kuruzslási eset egy aradmegyei községben

aradmegyei kuruzsló

Az aradi ügyészség szigorú nyomozást rendelt el

Megdöböntő kuruzslási eset történt az aradmegyei lagodeni községben. Boja Vazul lagodeni lakos vállalkozott arra, hogy Fehér Vazul ugyancsak lagodeni lakost betegségéből gyógyítja. A kuruzsló szokatlanul radikális módszerhez folyamodott, amennyiben a beteg Fehér Vazulnak két injekciót adott, a második injekció után

néhány perccel a szerencsétlen ember kiszendvedt. Nyomban a tragikus eset után a csendőrség őrizetbe vette a kuruzslót, majd jelentést tett az esetről az aradi ügyészségnek és kérte a holttest fölboncolását, annak megállapítására, hogy milyen szereket használt a kuruzsló és hogy tulajdonképpen mi okozta Fehér Vazul halálát.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Olcsóbbak lesznek a husárok Aradon, ha leszállítják a városi és állami adókat

A husiparosok memoranduma — A hatalmas közterhek miatt nem tudják leszállítani az árakat

Általános feltűnést keltett az Aradi Közlöny cikke, amelyben beszámolt arról a felhívásról, amelyet Faur Livius temesvári iparügyi vezérfelügyelő, a drágaságellenes akció vezetője intézett egyrészt a fogyasztók, iparosokhoz és gyárosokhoz. A felhívás, amelyet az egész városban kiragasztottak a hirdetőszlopokra, többek között a husiparosokat is felhívja az árak leszállítására. Ezzel kapcsolatosan az Aradi Husiparosok Szindikátusa ma érdekes memorandummal fordult Aradváros vezetőségéhez, amelyben bizonyítják, hogy a mai viszonyok között és a mai terhek mellett, a husiparosok képtelenek az árak leszállítására.

A beadvány pontos számításokat közöl arról, hogy sem az állattenyésztők, sem a husiparosok nem találják meg számításaikat. Az állattenyésztők egy 500 kilogramm súlyú marháért 17 lejt kapnak kilónként, tehát 8500 lejt. A borjú tenyésztése öt éven át, a szén- és korpáárakat alapul véve, 10.960 lejtbe kerül, tehát 2460 lejt veszt rajta. A husiparos 8500 lejtért veszt meg a borjút, mely a járulat kiállításával, vágatási illetékekkel, hazahozatallal és az állami adóval együtt 9009 lejtbe kerül, viszont a maximális árakat árusítva a hus, 9022 lejt kap érte, tehát 13 lejt nyereség mutatkozik. Egy 150 kilogrammos sertés a termelőnek 3995 lejtbe kerül a 320 lejes korpáárakat és 270 lejes daraárakat alapul véve. Ma 25 lejt kilogrammonként élősúlyban a sertés, tehát a bevétel 3750 lejt. A termelő minden sertésen 245 lejt veszt. A husiparos, aki 3750 lejtért vá-

sárolja meg, a szállítás, adók és illetékek költségeivel 4049 lejt ad ki a sertésre, amelyért a mai maximális árak mellett, 4378 lejt kap, a kereset tehát 329 lejt sertésenkint. Ezek az adatok igazolják, hogy a mai árak mellett a termelőnek tönkre kell mennie, viszont a husiparos sem jut keresetnek.

Ugyanakkor a 64 aradi husiparosra az elmúlt évben 2 millió 864.311 lejt városi illetéket és az 1931. évre állami adóként 1 millió 349.278 lejt vetettek ki.

Az aradi husiparosok tehát évenként 4 millió 213.589 lejt járultak hozzá a közterhek viseléséhez.

— Nagyon szívesen részt veszünk az olcsóbbodási akcióban — jelenti ki a memorandum, — de a mai adóterhek mellett ez lehetetlen. Egyetlen módja van tehát a husárok olcsóbbításának és ehhez a módhozozathoz készséggel hozzájárulunk: ahány százalékkal az állami és városi adókat leszállítják, ugyanannyival meggyünk le az árakkal. Nagyon könnyű számítás nélkül árleszállításra felszólítani bennünket, de vegyenek ceruzát kezükbe az akció vezetői és számoljanak, akkor talán másképpen fogják fel a helyzetet.

Az érdekes beadványt a szindikátus nevében Schmidt Antal, a Husiparosok Szindikátusának elnöke dolgozta ki és befejezésül az elnök kijelenti, hogy hajlandó bármilyen szakértői felülvizsgálás alá bocsátani az általa feltekert kalkulációkat, amelyek minden revíziót kibírnak s amelyeknek helyességét hivatalos fórumok is elismerték.

A Banca Nationala nem siet leszállítani a visszleszámitolási kamatlábat

Blanc Arisztid feltűnéstkeltő beszédet mondott az infláció érdekében a bankok közös értekezletén — Az új bankkormányzó ígéretet tett a kívánságok figyelembevételére

Bucurestiből jelentik: Anghelescu az új bankkormányzó elnökletével a fővárosi és vidéki bankok képviselői és az iparvállalatok vezetői közös értekezletet tartottak annak érdekében, hogy a bankok, az iparvállalatok és a Banca Nationala között szorosabb nexust létesítsenek.

A liberális érdekeltségű fővárosi intézetek képviselői panaszt emeltek az új bankkormányzó előtt amiatt, hogy a Banca Nationala túlságosan szigorral ellenőrzi visszleszámitolások esetében a bankok váltótárcáját. Ugyancsak kifogásolták a visszleszámitolási kamatláb magasságát, sőt Blanc Arisztid a bankjegyhiányban jelölte meg a pénzügyi és a gazdasági krízis egyik legfőbb okát. Blanc Arisztid fejtegetésében bizonyítani igyekezett, hogy egy olyan országban, amelynek a költségvetése elérte a

negyvenmilliárd lejt, nevetséges dolog, hogy a bankjegyforgalom 18 milliárdnál ne lehessen magasabb.

A feltűnéstkeltő felszólalás után a Banca Nationala képviselője hangsúlyozta, hogy a Jegybank nem játszhatja a magánbankok bankárának szerepét, a visszleszámitolási kamatláb leszállítására pedig a viszonyok alkalmatlanok. Ezzel szemben a Marmorosch Blank egyik igazgatója azt vitatta, hogy ha egyes bankok nem veszik igénybe a Jegybank visszleszámitolási hitelét, ennek oka éppen a magas kamatlábnál található fel; a bankok sokkal előnyösebb feltételek mellett tudják használni betéteseiknek a pénzt, valamint külföldi hiteleiket.

Az új bankkormányzó a felszólalásokra adott válaszában kijelentette, hogy a maga részéről reméli, a jövőben a kölcsönös megértés jegyében sikerülni fog az összes generális kérdések megoldása.

— Természetes, — mondotta Anghelescu — hogy ebben a munkában áldozatokra van szükség, amelyeket a Banca Nationalának és a magánintézeteknek egyformán kell meghozni. Ami a Jegybank visszleszámitolási kamatlábnak magasságát illeti, az új bankkormányzó annak a reményének adott kifejezést, hogy annak leszállítására rövidesen mód adódik.

A bankkormányzó kijelentésével kapcsolatosan tulzott hírek terjedtek el az ország pénzügyi piacain arról, hogy a bankok kamatlábat egy, esetleg két százalékkal leszállítják. Erre azonban csupán a kamattörvény szenátusi megszüntetésével egyidejűleg kerülhet sor.

Megalakult a Sörraktárosok Szindikátusa

A Sörkartell-ellenes front kialakulását a vendégiparosok is támogatják

Elsőnek adott hírt az Aradi Közlöny arról a tömörülési akcióról, amely az erdélyi és a bánáti sörraktárosokat szindikátusba tömörítette a Sörkartell teheráthárítási üzletpolitikája miatt. Az erdélyi és bánáti sörraktárosok a napokban Kolozsváron tartott értekezletükön kimondták a szindikátus megalakítását, amelynek elnökévé Pálffy László igazgatót választották meg, akinek munkáját egy hattagú intézőbizottság segíti. A mozgalomhoz — értesülésünk szerint — az erdélyi és bánáti sörraktárosok túlnyomó többsége csatlakozott. A sörraktárosok akcióját a Vendégiparosok Egyesülete is támogatni készül.

Kedvezményesen szállítják a regáti búzát az aradi malmoknak

A belföldi tarifa helyett, ezentul export-tarifát alkalmaznak az ókirálysági búzára

Bucurestiből jelentik: A vasutügyi vezérigazgatóság a következő rendeletet adta ki a nyugati, erdély-bánáti malmoknak szóló buzaszállítványok tarifakedvezménye tekintetében:

Azokra a buzaszállítványokra, amelyeket Kraiovától keletre eső állomásokon adnak fel a nyugati határmenti malmok címére, az exportbuza szállítási tarifáját kell alkalmazni.

Ez a rendelkezés csak hat hónapig van érvényben.

A vasutügyi vezérigazgatóság értesítette a temesvári, aradi, kolozsvári és szatmári felügyelőségeket, hogy a fuvarlevelek alapján térítsék meg az érdekelteknek a belföldi és exporttarifa közötti különbségeket. A rendelet, amelynek az a célja, hogy az ókirálysági búzának az erdélyi és bánáti malmokban való kiörlését elősegítse, az olcsóbb szállítási tarifa által már életbe is lépett.

= Exportkartell ügyében tárgyaltak Bécsben a jugoszláv és román fátermelők. Bécsből jelentik: A jugoszláv és román fátermelők Bécsben a napokban konferenciát tartottak exportkartell létrehozására. Főleg arról volt szó, hogy a fengerentuli faexportot kartellizálják. A megbeszélések eddig még nem vezettek eredményre.

= 60 MILLIÓS BIRSÁG A TEMESVÁRI FEKETESZESZ-FRONTON. Temesvárról jelentik: Egyik mult számunkban részletesen megírtuk, hogy a Kun Andor letartóztatásával kiptantartott feketeszesz botrányban egyes temesvári és vidéki szeszgyárak is kompromittálva vannak. Ezeknek a szeszgyárosoknak a vagyoniát, mintegy 33 millió lejt értékben a nyomozó és pénzügyi hatóságok zár alá vették. Vagyongkezelőül hivatalból Zador miniszteri tanácsost, volt pénzügyigazgatót nevezték ki. A letartott 33 millió értékű vagyon azonban alig ötvennégy százaléka a kivett bírságnak, amelyet a pénzügyigazgatóság 60 millió lejtben állapított meg.

= A korpa és a buza. Kaptuk a következő levelet: Mai számunkban egy rövid hír jelent meg „Amikor drágább a korpa a buzánál” cím alatt. Kérem, szíveskedjenek erre „gazdakörből jövő tanácsként” közölni, hogy ha a korpa drágább, mint a buza, úgy minden gazda, vagy állattartó helyesen teszi, ha állatainak takarmányozására nem korpát, hanem búzát vásárol, vagy használ fel. Ugyanis ha a buza 250 lejt métermázsánként, a korpa pedig 300 lejt, úgy a takarmány egyik legfontosabb tápanyaga, az emészthető fehérje úgy a búzában, mint a korpában körülbelül egyforma összegbe kerül, — kilogrammonként cca 27—28 lejtbe — ellenben a takarmány másik érték-meghatározó anyaga, a keményítő érték, a búzában 3 lejt 60 baniba, ellenben a korpában 6 lejt 02 baniba kerül kilogrammonként számítva. A buzaetetés közgazdasági előnyt is jelent, mert a korpa, mint magas fehérjetartalmú takarmány, exportcikk is, míg a búzával a gazda nem tud mit kezdeni s exportálása is nehezebb a külföldön, a buzabevétel elé emeli vármok miatt.

Április 1-én

új előfizetést nyitunk

az „Aradi Közlöny”-re

Kérjük azokat az előfizetőket, akiknek előfizetése lejárt, vagy hátralékban vannak, hogy sürgősen ujjtsák meg előfizetésüket, illetve egyenlítsék ki tartozásukat, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

Figyelem! Hajek üvegüzlete áthelyezve Szabadság-tér és Forray-u. sarkára.

Bevásárlás előtt tekintse meg legolcsóbb árainkat.

Tovább folyik a játék a cukorrépa-termelőkkel

A parlament elé terjesztették a cukortermelést szabályozó törvényjavaslatot, amelyet a Consiliul Legislativ alkotmányellenesnek minősített

Bucurestiből jelentik: 'A' legfelsőbb törvényhozó tanács Manolescu miniszter azon javaslatát, amely a cukorgyárakat és a termelőket kényszerszindikátusba tervezte tömöríteni, alkotmányellenesnek bélyegezte meg. Eppen ezért általános meglepetést keltett, hogy a kormány váratlanul mégis beteriesztette a kamarához a törvénytervezetet, amelyet valószínűleg rövidesen le is tárgyalnak.

Az érdekeltek körében a mai helyzetet szívesebben elviselik, mint az állami beavatkozást s éppen ezért általános érdeklődéssel tekintenek a kereskedelemügyi miniszteriumban március 19-ére összeülő vegyes-bizottság határozataira, amelynek egyik fontos program-pontja a cukorrépa árak 1931—1932-ik évi beváltási-árát fogja megállapítani.

Arad 300.000 lej értékben vásárol tenyészállatokat Temesváron. Arad megye és város vezetői ma reggel Temesvárra utaztak, ahol részt vettek a nagyarányú tenyészállatkiállítás megnyitóján. A megye részről Dimitrescu Constantin megyei prefektus, belügyi vezérfelügyelő és Lázar Ágoston dr.

megyei választmányi elnök utazott Temesvárra, míg a várostól Luta Corneli dr. polgármester, Velcsó Géza dr. és Raicu Aurel dr. alpolgármesterek mentek át. A város vezetősége egyébként elhatározta, hogy körülbelül 300.000 lej értékben vásárol Temesváron tenyészállatokat.

A németországi bankok kisebb osztalékokat fizetnek. A berlini nagy pénzintézetek elhatározták, hogy az 1930. évről átlag 4 százalékkal kisebb osztalékokat fognak fizetni, mint a múlt évben. Ugyanakkor a DD-Bank s a Dresdener Bank 6 százalékos, a Kommerz und Privatbank 7 százalékos dividendát fog fizetni.

NYILTTÉK.

A rovai alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy 1931. március 18-án, Boros Béné téren, a Dengl-féle házban,

hentes- és mészáros-üzletet nyitottam

Naponta friss hus és felvágottak állandóan kaphatók. Kérem a n. é. közönség szives látogatását.

IOAN BOAR.

A szerkesztésért felelősen SALGO HENRIK felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdésközlésre válaszolunk. Ajánlatok jellegű levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉLUTÁN 5 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

ALKALMAZÁS.
EGY kertész tavaszi és nyári munkálatokat elvállal. Címe az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 900

LAKAS.
KIADÓ uccai kétszobás lakás melékelyiségekkel, villany, vízvezetékekkel Str. Cantacuzino 36.

HÁROMSZOBÁS, parkettás, fűdőszobás lakás május 1-re kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 901

KETTŐ és háromszobás, fűdőszobás lakások kiadóak azonnal is. Str. Ohiba Birta 40. 863

KETSZOBÁ, konyhás I-es emeleti lakás, a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

MODERN kétszobás, fűdőszobás, parkettás lakás, április 1-re kiadó. A belváros legszebb helyén. Str. Moise Nicoara 12. (v. Petőfi-ucca), I. emelet. 800

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 3 szoba, előszoba, konyhával álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztal a Sándor-u.) 3. 800

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

Kiadó azonnalra
2 szoba, előszoba, melékelyiségekkel, azonkívül májusra 2—3—4 szobás lakás fűdőszobával. Érdeklődni lehet: Stern Lipót háztulajd., Str. Matei Corvin 1. (Hunyadi-ucca). 872

VÉTELESELADÁS.
KERESZTHEROS „Stingl” zongora eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 889

TISZTA, jókarban lavó francia háló megvételre keresek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 903

ÁBRESÉK nyersolaj motort használtat 40—15 lóerőt. Ajánlatokat: Karabin János, Brád. 891

GYONYORU VITRINEK 3500 L.
restaurált intarziás szekrények 3500 lej, ezüst gyertyatartók, antik agyak, Bidermayer toleok és divány, hintaszék, asztalok, tükrök, festmények, álló villanylámpák, toalettgarnitúrák, ebédlő és öszszekötő perzsa és gyári szőnyegek, fotelok, szalonok, garcon és complete háló, enédlők, utiszobák, szalonberendezések, zongorák, pianinók, hegedők, dísz tárgyak, íróasztalok, könyvszekrények, stb. stb. eladók. **SALGÓNÉ bizományi üzlete** Arad, Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

ELADÓ egy komplett háló s egyéb háztartási cikkek, volt Szent Péter-tér 17. udvarban. 399

Ujjannan berendezett mőhelyemben **ruhafestést, vegytisztítást**
Hospodár, Arad, Str. Trolescu (volt Teleki-ucca) 13.

GARANTALOM A BIZTOS ÉS GYORS SIKERT egy az eladó, mint a vevőnek, ha 10 év óta fennálló bizományi üzletemhez fordul. Megrendelém részére sürgősen keresek 12 személyes komplett ezüst evőeszközt, ezüst tálat és tálcaikat, antik ezüsttöket, perzsa ebédlőszőnyegeket és szalon terítőket, Thonet székeket, márkás figurális porcellánokat, dísztárgyakat, Biedermayer vagy empir függőlámpát és íróasztalt stb. **Kivánatra házhoz megyek. — SALGÓNÉ bizományi üzlete** Arad, Strada Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására kisebb tételben keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

CEMENT- ÉS AGYAGIPARI GÉPEK

u. m. cementtörcserepek, üreges betonblokkok, cementlapok, csövek, kutgyűrűk, vályuk stb. gyártására. I-a cementfestékek. Agyagtégla betonkeverőgépek, gipszlemezek és cserépresek, hengerművek, közuzók, kompl. cement- és agyagipari berendezések. o—o Raktárról szállítja:

„MODERNA”

Építőipari Gépek- és Radiátor R.-T. BRASO, Kis-ucca 12.
Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg raktárukat. Költségvetések, prospektusok díjmentesen.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”
a Hungaria Nagyszállója vezetése alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320—30.
Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

70 fűszer és italárak

legolcsóbb beszerzési forrása:
Márkusnál
Arad, Str. Matei Corvin 1. (Hunyadi-u.)

Olcsó tőlgyparketta hulladék tűzifa

I. osztályú szállítva, egy nagy fuvar, 2 láda házhoz szállítva, **480 Lejért** leszállított árban kapható az **Aradi Faipari R. T.** Curtiel-utí fűrésztelében. Telefon 187.

INGATLAN.

SAROKHAZ, részben adómentes, eladó, egy fűszerüzlet kiadó, v. Leiningen-u. 16. sz. 904

Házvevők figyelmébe!

Kisebb belvárosi magánhá. 3 szoba, fűdőszobával 200.000 Lej, 100.000 Lejrel átvételre, u. o. magas földszintes magánház 820.000 Lej, tenyes megáthetést biztosító, vagonkereskedéssel, bíró sarokház 3 szobával 230.000 Lej, Szabadság-terbe tartó utcában egyemeletes üzletes bérlőház 128.000 Lej bérjövdelemmel, 820.000 Lej, belvárosi szobában anelete és bérlőház, teljesen modern 2—3—4 szobás lakásokkal 1.480.000 Lejért eladó.
Bővebbet Kiss Lajos „Uranul” ingatlanforgalmi irodájában, városházával szemben, Apponyi Testvérek cipőüzlete felett.

ÜZLETEK.

FÜTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmetestű és tisztítóüzlet volt, azonnalra kiadó Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Makulatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kg.-os kötegekben
rendkívül olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.